

ПЕРСОНАЛІЇ

М. Ю. Карацуба

ВШАНОВУЄМО ЮВІЛЯРА!

(80 років Ю. З. Крутю)

30 вересня 2008 року виповнилося 80 років Крутю Юрію Зіновійовичу, колишньому старшому науковому співробітнику Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, активному діячеві на теренах фольклористики та літературознавства, авторові наукових праць у галузі славістики.

Позаду залишилися довгі роки наукової, педагогічної, просвітницької діяльності. Творчий життєвий шлях Ю. З. Круть розпочав із навчання у Львівському університеті в 1948 році. Проте через рік був засуджений і заарештований за «антирадянську агітацію», у 1953 році звільнений зі зняттям судимості, після чого поновився в університеті, навчання в якому успішно завершив у 1957 році. Після цього були роки вчителювання: працював викладачем української мови та літератури в Бортницькій середній школі Отинянського району Івано-Франківської області (1957–1959), Оваднівській середній школі Володимир-Волинського району Волинської області (1959–1965), старшим викладачем української мови в Глухівському педінституті (1965–1967).

Наукові пошуки ювіляра беруть свій початок від навчання в заочній аспірантурі Інституту літератури АН УРСР, успішного захисту кандидатської дисертації «Трилогія Володимира Мінача „Генерація” і шляхи розвитку повоєнної словацької прози» (1967). Пізніше – наукова діяльність у стінах нашого за-

кладу, з 1967 по 1975 рік Ю. З. Круть – науковий співробітник відділу слов'янської фольклористики ІМФЕ АН УРСР (зараз НАН України). Результатом плідної праці дослідника стали праці – «Жниварські пісні» (вступна стаття та впорядкування, К., 1971); «Хліборобська обрядова поезія слов'ян» (К., 1973) – масштабна праця, на яку було надруковано схвальні відгуки в українських, російських, чеських, словацьких, македонських наукових періодичних виданнях; «Величання і побажання в обрядовій поезії слов'ян» (1973).

Високий рівень наукових знань Ю. З. Круть демонструє при підготовці розділів до видань та наукових статей, зокрема в книзі «Розвиток і взаємовідношення жанрів слов'янського фольклору» (К., 1973), «Erntepoezie der Slawen» у щорічнику «Ethnologia slavica» (Братислава, 1975, т. VII), «Інтернаціональне та національне в сучасному слов'янському фольклорі» (у співавторстві, К., 1977).

У більш пізній період з'являються ґрунтовні праці науковця – «Збирання й оформлення народної творчості» (Кіровоград, 1986), «Деякі питання культури мови й етикету спілкування» (Кіровоград, 1996).

Загалом автором опубліковано чимало статей з питань теорії літератури, фольклору, української мови в періодичних наукових виданнях.

Значне місце у творчому доробкові ювіляра посідає перекладацька діяльність – перекладено з чеської мови твори Божени Немцовой «Дика Бара» (1970) та зі словацької – Андрея Гімавки «Семеро» (у зб. «Перемога», 1975).

З 1975 року найбільше сили Ю. З. Круть віддає педагогічній діяльності, працює доцентом Кіровоградського педінституту (тепер Кіровоградський університет ім. В. Винниченка). Повагою студентів і колег університету ювіляр користується як глибокий знавець рідної мови, принциповий викладач. У 1999 р. йому присвоєно звання «Заслужений працівник на-

родної освіти України», до того був «Відмінником народної освіти», нагороджений грамотами за часів Радянського Союзу та незалежної української держави. Від Всеукраїнського товариства «Просвіта» дістав медаль «Будівничий України».

Проте, як зізнався сам ювіляр, з найбільшою любов'ю згадує він саме свої фольклористичні студії, найбільше ж – участь в експедиціях (матеріали яких було передано до Наукових архівних фондів рукописів та фонозаписів ІМФЕ ім. М.Т. Рильського НАН України та надруковано як додатки в наукових працях Інституту та в журналі «Народна творчість та етнографія»). Згадує Ю. З. Круть цікаві зустрічі під час експедицій, подорож просторами України, кумедні ситуації з «наметового» життя, зокрема ювілярові запам'ятався випадок, коли під час експедиції вся чоловіча команда в особі чотирьох курців залишилася без цигарок – хіба ж таке забудеш?

На сучасному етапі актуалізується увага до вивчення культурних надбань слов'янських народів, взірцем відданого служіння українській фольклористичній науці слугуватиме науковий доробок Ю. З. Крутя.

А ювілярові хотілося б побажати міцного здоров'я, довгих років життя в родинному колі, нових творчих досягнень!